प्रायश्चित्तं तत्कालम् ॥२२॥ आरब्धं हि काम्यमयथाकरणादिना विगुणमपि असमापने शिष्टविगर्हणरूपाद्दिष्टाचारात्स्मृतिं स्मृतेश्च [1] श्रुतिं कल्पयित्वा अवश्यं समापनीयमेव । विगुणाच्च यद्यपि श्रुतं फलं न भवति तथापि तादृशात्प्रत्यवायपरिहारो भवत्येव । अत एव तत्कालम् तस्य काम्यस्य कर्मणो विनाशकाले यत्प्रायश्चित्तम् तत्तस्य विनष्टस्य कर्मणः प्रत्यवायपरिहारजनने उपकारकत्वात्स्वार्थकमेव भवति । ननु भवतु प्रायश्चित्तविधानमर्थवत् विगुणायामपि असमाप्तायां कारीर्यां वृष्टिरूपफलदर्शनस्य का गतिरित्याकाङ्क्षायामाह ·

दृष्टे तत्परिमाणम् ॥२३॥ कृतार्धायामिष्टौ वर्षणे दृष्टे सति तत्परिमाणमेव कर्म कर्तव्यं यत्परिमाणमदृष्टे वर्षणे क्रियते · न तु वृष्टौ दृष्टायां किमप्यूनं कृतार्धं वा परित्याज्यमिति · न च वर्षणं तस्या इष्टेः फलम् किंतु कालस्वभावात्प्रतिबन्धकापगमाच्च । काम्यस्य कर्मणो वीतायां फलेच्छायामवाप्ते वा फले अवश्यसमापनीयत्वं च जैमिनिनोक्तं षष्ठस्य द्वितीये चरणे (६. २. १०.) प्रक्रमात्तु नियम्येतारम्भस्य क्रियानिमित्तत्वादिति [2] ॥ अथवा एवं व्याख्या · वर्षणे दृष्टे सति तत्परिमाणमेव कर्म कर्तव्यम् · यावत्परिमाणे कृते वृष्टिर्दृष्टा तावत्परिमाणमेव कार्यं न समापनीयमित्यर्थः यदि वर्षेत्तावत्येव जुहुयादिति वचनात् · तथा चोक्तं कर्काचार्यैः तत्र तावत्प्रमाणता कर्मण उच्यतऽइति ॥ द्वितीया कण्डिका ॥२॥

अथ पद्धतिः ॥

देवतोद्देशेन द्रव्यत्यागो यागः । ये च यागा यदाग्नेयोऽष्टाकपाल इत्यादिवाक्यैर्दर्शपूर्णमाससंयोगेनोत्पन्नास्ते दर्शपूर्णमासशब्दवाच्याः · तेषां च दर्शपूर्णमासाभ्यां स्वर्गकामो यजेतेति फलसाधनत्वेन विधानात्प्रधानत्वम् इतरत्सर्वं तत्प्रकरणपठितमग्न्यन्वाधानादि ब्राह्मणतर्पणान्तं तदङ्गम् · अफलयुक्ताः प्रयाजादियागाः पूर्वाघारादिहोमाश्च तत्प्रकरणपठितास्तदङ्गम् । यत्र यजतिशब्दः श्रूयते तत्र तिष्ठता होमो वषट्कारेण प्रदानम् याज्यापुरोऽनुवाक्ये च एतावद्ध-

---

१) ? चारातिंस्मृतेश्च २. २) Thus also the text in the Çâstradîpikâ, but तन्निमित्तत्वात् the ms. of the Jaim. sûtra itself.